

רע"פ 1168/15 - מוחמד מסאודה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 1168/15

כבוד השופט ח' מלצר
מוחמד מסאודה

לפני:
ה המבקש:

נ ג ד

מדינת ישראל

המשיבה:

בקשת רשות ערעור על פסק דיןו של בית המשפט
המחוזי בחיפה (כב' השופטת ת' שרון נתנאלי), מתאריך
10819-01-15 ב-עפ"א 25.01.2015

בשם המבקש: עו"ד ابو וסאל עבד

בשם המשיבה: עו"ד יעל פרידמן

החלטה

1. בפני בקשת רשות ערעור על פסק דיןו של בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופטת ת' שרון נתנאלי) ב-עפ"א 10819-01-15, במסגרתו נדחה ערעורו של המבקש על פסק דיןו של בית משפט השלום בחיפה (כב' השופט ע' קויטו) בת"פ 388-08-13.

לצד בקשת רשות הערעור, הוגשה גם בקשה לעיכוב ביצוע של עונש המאסר בפועל בגין חמייה חדשים שהושת על המבקש. בהקשר זה הוריתי כי עונש המאסר שנגזר על המבקש יעוכב עד למתן החלטה אחרת, וכן ביקשתי מהמשיבה כי תגשים את תגובتها לבקשה, והיא עשתה כן.

אביא עתה את הנתונים הרלבנטיים להכרעה במלול.

עמוד 1

ב-14.08.2006 נציגי המשيبة הבוחנו בעבודות בניה הכוללות, בין היתר: שלד מגורים בעל שתי קומות בשטח של כ-250 מ"ר (להלן: המבנה המרכזי) ויציקת יסודות של שטח של כ-100 מ"ר (להלן: המבנה הצפוני), שבוצעות בערערה - מרחיב התכנון של הוועדה המקומית לתכנון ולבניה מנשה אלונה (כל המבנים הנ"ל יקרוו להלן ביחס: המבנים).

3. בתאריך 01.02.2007, הוגש כנגד המבוקש כתוב אישום בת"פ 11461/07 (להלן: התיק הראשון), שעניינו ביצוע עבודות בניה ושימוש חורג מבנים וזאת ללא היתר כדין.

4. בתאריך 08.03.2007, המבקש הורשע, על פי הودאותו, בביצוע העברות שיויחסו לו בכתב האישום במסגרת התיק הראשון. בית משפט השלום בחיפה גזר את דיןו של המבקש, והשיט עלייו קנס כספי בסך של 35,000 ש"ח, ושלושה חודשי מאסר על תנאי, לפחות שנתיים, לבלי עبور כל עבירה בה הורשע או על עבירה על פרק י' לחוק התקנון וחודשי מאסר על תנאי, לפחות שנתיים, לבלי עبور כל עבירה בה הורשע או על עבירה על פרק י' לחוק התקנון ובנייה, התשכ"ח-1965 (להלן: חוק התקנון ובנייהה). בנוסף, בית המשפט הורה למבקש להרeros את המבנים עד לתאריך 01.09.2008, אלא אם עד לאותו מועד – המבקש יקבל היתר בניה כחוק (להלן: צו הריסה) וכן הורה על מתן צו איסור שימוש, שנכנס לתוקף באופן מיידי (להלן: צו איסור השימוש).

5. بتاريخ 06.04.2009, לאחר שהמבקש לא קיים את צו הריסה הנ"ל – הוגש נגדו כתב אישום נוסף בטו"ח 09-7639 (להלן: התיק השני), שעניינו אי קיומו צו שיפוטי בגין לסייע 210 לחוק התכנון והבנייה.

6. בתאריך 20.09.2010 בית משפט השלום בחיפה הרשע את המבוקש, לאחר שמייעת ראיות, بماה שיווס לשבט האישום במסגרת התקיק השני, וזאת לאחר שדחה את טענתו של המבוקש כי עומדת לו הגנה מן הצדק בשל השינוי בהלכתי תקנו.

7. בתאריך 13.01.2011, בית משפט השלום גזר את דיןו של המבוקש במסגרת התיק השני, והשיט עליו קנס בסך 50,000 ש"ח, שני חודשי מאסר בפועל, וארבעה וחודשי מאסר על תנאי. לצד זאת, בית משפט השלום הנכבד הפעיל את שלושת חודשי המאסר על תנאי שהוחשו על המבוקש במסגרת התיק הראשון, וקבע כי הם יוציאו במצבבר לעונש המאסר שהוחשה במסגרת התיק השני, אך שעל המבוקש לרצות ביחס חמישה חודשי מאסר על דרך של עבادات שירות.

8. בתאריך 01.08.2013 – משהמבקש לא הרס את המבנים, בחלוף לעלה משנתים וחצי מגזר הדין שנית במסגרת התקן השני, הוגש כנגדו כתוב אישום שלישי במספר (ת"פ 13-08-388), אשר במסגרתו יוחסו למבקש שתי עבירות של אי קיום צו שיפוטי בגיןו לסעיף 210 לחוק התכנון והבנייה (להלן: התקן השלישי).

9. בתאריך 30.12.2013, ולאחר שהודה בעבודות כתוב האישום במסגרת התיק השלישי – בית משפט השלום הרשיע את המבקש, תוך שדחה, פעם נוספת, את טענתו להגנה מן הצדוק, לפיה אין זה צודק להעמידו לדין פעם נוספת בדין אותו עבירות שעיה שהליר תכננו להקשרת המבנינים קורם עור וגידים.

10. בתאריך 08.12.2014, בית משפט השלום גזר את עונשו של המבוקש בתיק השלישי והשית עליו את העונשים הבאים: חמישה חדשים מאסר בפועל, שירוצו בחופף לעונש המאסר המותנה של ארבעה חודשים שהוטל על המבוקש במסגרת התקיק השני, אך שנקבע שהմבוקש ירצה ביחיד חמישה חדשים מאסר בפועל. כן הוטלו על המבוקש ששה חדשים מאסר על תנאי, למשך שלוש שנים, לפחות עד עבירה בה הורשע, וקנס בסך של 60,000 ש"ח, או 30 ימי מאסר תMOREתו.

11. המבוקש ערער לבית המשפט המחוזי הן על הכרעת דין והן על גזר דיןו של בית משפט השלום במסגרת התקיק השלישי. בערעורו העלה המבוקש טענות שונות, ובין היתר, טענה בדבר "סיכון כפול" בשל ההליכים הקודמים שנוהלו נגדו, וכן טענות של הגנה מן הצדק ואכיפה ברורנית.

12. בתאריך 25.01.2015, ולאחר שהמבחן דחה את הצעת בית המשפט המחוזי הנכבד להרים את המבנים כנגד המאסר בפועל למאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות – בית המשפט המחוזי הנכבד דחה את ערورو של המבוקש, על שני חלקיו. באשר לטענה בדבר אכיפה ברורנית, בית המשפט הדגיש כי טענה זו לא נטעה בערכאה דלמטה, ואף לא הובאו ראיות להוכחתה, ומ声称 אין כל מקום להעלotta בהליך הערעור. באשר לטענה בדבר מרוחה הזמן הקצר בין כתבי האישום שהוגשו כנגד המבוקש במרוצת השנים, ציין בית המשפט כדלקמן:

"עבירה של אי קיום צו הריסה היא עבירה נמנעת וניתן להגיש בגינה כתוב אישום פעם אחר פעם, כל עוד הצו אינו מבוצע.ברי, כי הגשת כתבי אישום נפרדים בגין כל יום יומם בלבד, או בפרק זמן שאינם אפשריים ביצוע הצו בין גזר דין לגזר דין איננה מידתית, אך אין זה המצב בעניינו. פרקי הזמן שעברו בין כתבי האישום שהוגשו נגד המערער ארוכים הם והיה לumarער די והותר זמן לבצע את צו הריסה והוא לא עשה כן. למעשה, במשך כמעט 5 שנים - עד להגשת כתוב האישום דנן (ימים 1.9.08 ועד יום 1.8.13), מפר המערער את צו הריסה השיפוטי. אין, איפוא, כל בסיס לטענת הגנה מן הצדק ובדין נדחתה בביבם"ש קמא".

אשר לגזר דין, בית המשפט המחוזי קבע כי אין כל מקום להתערב בעונש שהוטל על המבוקש, ולדבריו:

"בית משפט קמא הביא בחשבון את כל השיקולים הרלבנטיים ובכללם - טענותיו של המערער לעניין התכניות לשינויי הייעוד ואף ציין, כי המשיבה איננה מכחישה קיומו של הליך תכנון אינטנסיבי (הנזכר גם בכתב האישום), ואף הפנה להליך הקודם, שם, נשמעו עדים בעניין זה. עם זאת, לאור התקיק הקודם, לאור התמסחות העבירה והזילות בה נוגג המערער בהתייחסו לצו שיפוטי ולעונש מע"ת שהיה תלוי ועומד נגדו וכך לאחר שמאסר העבודות שירות לא הרתיעו, לא ראה בית משפט קמא מנوس מגירות מאסר לריצוי בפועל".

מכאן הבקשה שלפני.

טענות הצדדים בבקשתה

13. במסגרת בקשתו למתן רשות ערעור המבוקש טען כי עניינו מעורר, לשיטתו, שתי שאלות משפטיות עקרוניות

המצדיקות, לגישתו, דין ב"גיגול שלישי".

השאלה הראשונה, עניינה בשיקול דעתה של המשיבה בהגשת כתבי אישום נוספים בעבירה לפי סעיף 210 לחוק התכנון והבנייה. לטענת המבוקש, נוכח העובדה כי הוא פעל באינטרנציות להכשרת החקלאות בתכנון ובבנייה - היה על המשיבה להימנע מהגשת כתב אישום בתיק השלישי, אשר הוגש זמן קצר יחסית לאחר מתן פסק הדין במסגרת התקיק השני.

השאלה השנייה, עניינה באפשרות להטיל על המבוקש עונש של מאסר בפועל בגין ביצוע עבירה נוספת של אי קיום צו לפי סעיף 210 לחוק התכנון והבנייה. לטענת המבוקש, לשון סעיף 210 לחוק התכנון והבנייה מלמדת כי הטלת עונש מאסר לראצוי בפועל אפשרית רק בביצוע עבירה ראשונה, ואילו בכל רשותה נוספת לאחר מכן, ניתן להטיל רק עונש של קנס.

נוספַּה על טענות אלו – המבוקש חוזר על טענותיו בנושא הגנה מן הצדק ואכיפה בררנית, וכן טוען נגד חומרת העונש שהושת עליון.

14. לטענת המשיבה – דין הבקשה להידחות, שכן היא איננה עומדת בקריטריונים, אשר הותוו בפסקתנו לצורך מתן רשות ערעור ב"גיגול שלישי". עוד טוען, כי השאלות העקרוניות, לכארה, שהמבחן מעלה ביחס לשימושו של סעיף 210 לחוק התכנון והבנייה – מבוססות על פרשנות מוטעית של לשון הסעיף, וקיימת פסיקה קודמת, ששללה את טענות המבוקש. אשר לטענת הגנה מן הצדק ואכיפה הברנית שהמבחן העלה – המשיבה גורסת כי מדובר בישום של החלטת בית המשפט על נסיבות המקירה הקונקרטי ואין בהן להצדיק, בנסיבות העניין, דין בערכאה שלישית, וכי מילא, גם לגופו של עניין – לא נפל כל פגם בשיקול הדעת של בית המשפט המחויז הנכבד, ואף העונש שהוטל על המבוקש הוא ראוי וצדוק.

דין והכרעה

15. לאחר עיון בבקשת רשות ערעור שצורף אליה ובתגובה המשיבה – הגיעו לכל מסקנה כי דין הבקשה – להידחות. אולם הדברים בקצרה להלן.

16. הלכה פסוכה היא כי בבקשת רשות ערעור ב"גיגול שלישי" תתקבל במקרים מיוחדים, בהם מתעוררת שאלה משפטית רחבה היקף וכבדת משקל, בעלת השכלות ציבוריות החורגות מעניינים הקונקרטי של הצדדים לבקשה, או בנסיבות המעוררות חשש מפני עינוי דין, או אי-צדק חמור שנגרם למבקר (ראו: ר"ע 103/82 חנין חיפה בע"מ נ' מצט אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123 (1982); רע"פ 6487/12 דבר נ' מדינת ישראל (15.07.2013); רע"פ 3101/15 ابو רmileה נ' מדינת ישראל (25.05.2015)).

17. לאחר שבחנתי את הבקשת שלפני, סבורני כי היא איננה עומדת בקריטריונים שנקבעו בפסקה למתן רשות ערעור "בגיגול שלישי": הבקשת איננה חרוגת מעובדות המקירה הקונקרטי, ואני מawareת כל שאלה משפטית

עקרונית, אף שניסתה לשווות לעצמה אדרת שכזו. כמו כן לא מצאתי כי נגרם לבקשת עייפות דין, או כי מתקיימים שיקולין מיוחדים הטעונים במתן רשות ערעור בעניינו, וגם העונש שנגזר עליו – איןנו חורג ממדיניות הענישה הנהוגה והמקובלת במקרים כגון אלה.

די בטומים אלו, ככלעכם, כדי לדחות את הבקשה לרשות ערעור.

18. למללה מן הצורך, אוסיף ואציג כי גם לגופם של דברים דין של הבקשה – להידחות. ארחיב בנושא זה מעט מיד בסמוך.

סעיף 210 לחוק התכנון והבניה קובע כהאי לישנא:

"נפט שאינו מקיים צו לפי סעיפים 205 או 206, בתוקף המועד שקבע בית המשפט, דיןנו - מסר שנה ואם נמשכה העבירה אחרי תום המועד, דיןנו - קנס כאמור בסעיף 61(ג) לחוק העונשין, לכל יום של עבירה".

בפסקתו של בית משפט זה נקבע, לא אחת, כי העבירה של אי קיום צו שיפוטי, הקבועה בסעיף 210 לחוק התכנון והבניה, הינה עבירה מתמשכת, שנitin להגיש בגין כתוב אישום – כל עוד לא תמה הפרטו של הצו השיפוטי (עיננו: רע"פ 797 כהן נ' מדינת ישראל (29.07.2013) (להלן: עניין כהן). יפים לעניין זה הדברים שנקבעו ב-רע"פ 11920 נאיף נ' מדינת ישראל (26.03.2007):

"אכן, אדם שאינו מקיים צו שיפוטי שהוזע נגדו מכוח סעיפים 205 ו-206 לחוק התכנון והבניה עובר עבירה לפי סעיף 210 לחוק התכנון והבניה, והוא ממשיר לעbor עבירה זו כל עוד אינו מלא אחר הצו השיפוטי שהוזע נגדו. בנסיבות אלה אף אם הוגש כבר כתוב אישום נגד אותו אדם בגין הפרת הצו השיפוטי במשך פרק זמן מסוים, הרי אם לאחר הגשת כתוב האישום הוא ממשיר להמרות את הצו השיפוטי, אז אין כל מניעה להגיש נגדו כתוב אישום נוסף ביחס לתקופה בה הפר את הצו לאחר הגשת כתוב האישום (ראו, דנ"פ 7694/97 איוב נ' ועדת התכנון והבניה "מעלה חרמון" לא פורסם); כן השוו, ר"ע 122/82 עלפי נ' מדינת ישראל, פ"ד לז(2) 326, 332). תוצאה אחרת הייתה מביאה למצב אבסורדי, שבו עצם הגשת כתוב אישום נגד אדם בגין הפרת צו שיפוטי הייתהאפשרת לו להמשיך ולהפר את הצו לאחר הגשת כתוב האישום, תוך שהוא "מחוסן" מפני נקיטתה בהליך פליליים נוספים נגדו בגין הפרת אותו צו" (שם, בפסקה 7).

19. בעניינו, בין גזר הדין שניתן במסגרת התקיק השני, ועד להגשת כתוב האישום בתיק השלישי, חלף פרק זמן של למשך שנים וחצי, אשר במהלךו המבוקש המשיך להפר את צויה בית המשפט בכך שלא הרס את המבנים, ואף לא הגיע כל בקשה לאורכות. זאת ועוד, הערכאות הקודמות הנכבדות התרשםו כי המבוקש אינו מפנים את חומרת מעשייו ואין בכוונתו לבצע את צויה ההריסה.

סבירוני כי, בנסיבות העניין, לא נפל איפוא פגם בהחלטת המשיבה להעמיד את המבוקש לדין פעמיinus, או כי ההחלטה הנ"ל לוקה ב"עיות מהותי" או "חסר סבירות קיצוני", ועל כן דין טענתו של המבוקש בעניין זה להידחות.

20. זאת ועוד: טענתו של המבוקש כי על פי לשון סעיף 210 לחוק התקנון והבנייה - לא ניתן להטיל עליו עונש מאסר בפועל מקום בו כבר הוטל מאסר בגין העבירה הקודמת בה הורשע - אין בה ממש. סבורי כי, הגבלת בית המשפט להטלת מאסר בפועל רק בעת ההפרה הראשונה - איננה עולה בקנה אחד עם הצורך להחמיר במקרים של הפרה מתמשכת (השוו: רע"פ 6665/05 מריסאת נ' מדינת ישראל (17.05.2006)), וכן כל היגיון כי בגין הפרות נוספות יוטל עונש קל יותר, בדומה למס' - שאז יוצע מצב אבסורדי בגדרו ככל שהעבירה הולכת ונמשכת, הענישה נעשית מוקלה יותר. לככל זה יש לכואrho חריג מסוים, עליו לעמוד בעניין כהן ועל פיו:

"אם בגזר הדין, מושא כתוב האישום המוקדם, הפעיל בבית המשפט את סמכותו, קבוע בסעיף 210 לחוק התקנון והבנייה, והshit על הנאשם סנקציה נמשכת של קנס נוספת בגין לא מקוימים הצו השיפוטי, אז לא יהיה ניתן להגיש כתוב אישום מאוחר המתיחס אף הוא למים אלה" (שם, בעמ' 15).

וחד עם זאת סייג זה לא התקיים פה (כפי שלא התקיים בעניין כהן).

21. נכון כל האמור לעיל, דעתך היא כי המקרה שלפניינו מצדיק מתן רשות ערעור ב"גלאול שלישי". משכך - בקשה רשות ערעור נדחתת.

22. עיכוב ביצוע העונש עליו הוריתי בהחלטתי - יבוטל איפוא. המבוקש יתיצב לריצוי עונש המאסר שנגזר עליו - בתאריך 04.07.2016 עד לשעה 10:00, בבי"ר קושון, או במקום אחר על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשומות תעודת זהות, או דרכון. על המבוקש לתאמ את הכנסה למאסר, כולל האפשרות למין מוקדם, עם ענף אבחן ומין של שירות בתי הסוהר, טלפונים: 08-9787377 או 08-9787336.

ניתנה היום, י"ז באיר התשע"ו (25.5.2016).

ש | פ | ט